

FOIĂ ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, *** APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUĂ-ORI

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria 4 coróne
Pentru România și străinătate . . . 6 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR:

IOAN BACIU
preot.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de preste tot anul (de 24 ori)
tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compută
1 corónă, ér cu litere mai góse duplu.

Alta viață.

Mâncarea, beutura, viața desfrânată,
Veștmintele pompoze: un traiu plăcut, ușor
Aceste sunt ađi ținta, ce mintea ni-o îmbată,
Ce ađi pe ómeni duce la furt și la omor...

Din nascere o seclu, viața imorală
Spre nestătornicie, spre morb te-a destinat!
Măreț pășesci înainte, lumină ești și fală:
Dar în a ta clădire — perirea s'a 'ncuibat!

Strigăm **egalitate** — un joc de mari cuvinte...
Toți frați în slăbiciune — și toți suntem egali:
Căci părăsim cu toți virtuțile présfinte,
Nebuni numind puținii cu vis de fapte mari...

Căci vis este virtutea, vis sânta abnegare!
Avuții se-îngâmfă privind a lor pălat:
Săracul vré s'ajungă — chiar fără de lucrare
Și el la avuția, ce sórtea nu-i-a dat.

Și cel ce face bine, o face — din paradă...
Împărtașitul ție: de ce nu dă mai mult!
Feciórele-'s icóne — ca lumea se-le vadă:
Și tinerii legați sunt de-a idolilor cult...

Cu fală batem peptul, vorbind de libertate,
Un vis, ce nici-odată n'a fost realizat:
Și ađi mai mult, ca oră-când suntem de ea departe
Prin ura cea străină și — propriul păcat!

La cei ce se trudiră cu zél, și cu sudóre,
Meritul recunóscem: colonne înălțăm:
Și răsucim la frase... Dar nici-cât nu ne dóre,
Că la urmașii nostri — blăstăm o se-lăsăm!

Ne îmbătăm cu toți de-o falsă fericire,
Viața enervată spre a-o desfăta,
Și ca se nu ne-aducem aminte de perire:
Al nost „memento mori“ voim al-îngropa...

D'un alt Christos e lipsă se schimbe-acésta lume,
D'o alta emigrare — se 'ncingă lumea 'n foc,
Fărădelega noastră cu mórte s'o sugrume:
Sé nască **alta viață** p'acesta jalnic loc!

Alesandru Aciu.

Din chinurile vieții.

Era în Iulie.

Intre orele 11—12 din zi, o trăsură se opri la Teofil Georgescu, proprietar mare în crașul X.

Din trăsură coborî un domn care număra vre-o 26 de ani. Statura îi era mijlocie, părul castaniu, ochii negri, fața puțin palidă, pe care era întipărită o finetă mare.

La sunetul trăsurii un servitor îl întimpină.

Noul sosit dete servitorului o biletă de vizită, care purta numele de „Coriolan Brădescu, medic“ dîcînd ca se-o inmanueze d-lui Georgescu.

Brădescu fu condus de servitor în salonul de asteptare.

După câteva momente Georgescu intră la el.

— Cu ce se pot servi d-le iredic? se adresă acesta foarte rece cătră Brădescu.

Brădescu surprins se uita la el, căci nu gîndi că va fi atât de rece primit.

Confus dîse:

Sciți, că din copilărie iubesc pe fîca d-vostre, pe d-șora Letiția. Ferice mă simt, cînd pot dîce, că ea încă mă iubesc. Inimile noastre, încă din copilărie, cînd nu sciam, că ce scop avem în viață, cînd numai prezentul ne preocupa și cînd nu cunoșceam tainele vieți, strîns s'a legat la olaltă cu lanțul dragostei neprihănite. De atunci au trecut multă vreme, valorile vieți ne au despărțit, înse lanțul, cu care inimile noastre erau legate nu s'a rupt, vitregitatea timpului n'a putut s'î nimicîcească, căci el nemișcat, ca o stîncă a remas. Acum cînd cunoșcem tainele vieți, cînd prezentul ni-se înfățișează în imaginațiune ca un pom uscat, despoiat de frunză, care înse cultivîndu-se, mugurii vor încolți, frunzele vor cresce, va înflori, și va da fructe, acum cînd cunoșcem scopul vieți, cînd numai viitorul ne preocupă, iubirea noastră mă face, ca se fac ultimul paș, se cer mîna d-șorei Letiția, rugîndu-vă ca se v'edă dați consimțămîntul.

— Regret că trêbue se te refus — dîse Georgescu flegmatic. Mîna ficei mele e deja promisă.

Brădescu deveni palid ochii îi sticleau ca a unui mort.

I se părea că spirite necurate sunt plîntate împrejurul s'eu. Tremura.

După câteva momente de preculegere emoționat dîse:

— E numai un vis înșelător, sau e tristă realitate ce aud? Georgescu nu dîse nimic.

— Dacă nu me înșel — începu Brădescu de nou cu v'oce tremurătoare, Verzeanu e acela, care ia cerut mîna?

— Da! fu respunsul.

— D-șora Letiția înse nu'l iubesc.

— Cu timpul îl va iubi.

— Te înșeli d-le Georgescu, cînd cugeți așa ceva. Trecutul...

— Trecutul — l'înterupse Georgescu — e numai o aventură, care se va șterge din memoria v'ostă, dînd uitării totul.

— Două inimî iubitoare, nu se uită nici odată. Ele se iubesc și dincolo de moment.

— Totul e zădarnic... Dîua logodnei e deja defiptă. Imî pare rău d-le medic...

— Te conjur pre iubirea de părinte, nu ne nimici viitorul, căci inimile noastre numai m'ortea le p'ote deslega. Ființă muritoare nu există, care se fie atât de tare, care se rupă lanțul cu care ele sunt legate. Fericirea și nefericirea noastră e în mînilor d-vostre... Sciui, că iubiți pe d-șora Letiția, că numai

fericirea îi doriți înse constringînd-o se devie alui Verzeanu viața ei va fi un chin, un jug insuportabil, și nu un raiu pămîntesc.

— Vei merge departe de aici d-le medic, te vei căsători, și atunci avînd în vedere datorințele sacre de bărbat, ea devenind s'otă lui Verzeanu, va căuta se fie conștie de chemarea sa de femeie, și așa, întrînd ambii într'o oră nouă a vieți, v'elul uitării va acoperi trecutul... Incă odată dîce, totul e zădarnic, hotărîrea mea remâne nestremutabilă.

Fața lui Brădescu, lua o expresiune înfiorătoare.

Se uita la Georgescu, voia se dîcă ceva, dar nu putu, i-se părea că o mîna țapănă l'î strînge de gât.

... Cu pașii șovăitori, fără de aș lua adio, se depărtă.

Georgescu se uita în urma lui...

* * *

La marginea satului, într'o dumbrăviură frum'osă, plină cu flori mirositoare, Coriolan Brădescu, cu capul plecat pe mîna sta gînditor.

Înaintea lui cartea vieți sale se deschisă.

Până la v'rista de 14 ani viața i s'a scurs fără grijă și nevoi, lină și ne sup'erată de nimic, ca o privighetore, care într'o pădure neumblată umple v'ezduhul cu acorduri frum'ose.

Părinți l'î trimiseră la oraș, în gimnasiu.

Letiția fu dusă într'un înștitut.

Cum plîngeau cînd se desp'ertiră.

Erau amici buni, se jucau la olaltă.

Cu dor așteptau vacanțele, ca să se revadă.

Dilele și anii treceau fără ca s'ei simtă, și se treziră ca din vis, el june ea fată mare.

Amiciția dintre ei înse nu s'a rupt, ei a izbucnit într'o patimă coplesitoare, într'un amor inflăcărât.

Letiția fu adusă acasă din înștitut, Coriolan absolvară gimnasiul.

El trêbuia înse se m'ergă în străinătate, la universitate.

Cât de amară le era atunci desp'ertirea.

În secret corespondau

spunîdu-și unul altuia, cât de mult suferîu t'ote șoptele inimilor lor.

Pre cînd Brădescu era în străinătate, părinți îi muriseră. O durere și mai mare simți.

În sfârșit isprăvi cu medicina.

Primul paș ce la făcut, a cerut mîna Letiției, dar amar s'a înșelat în speranța sa...

În memorie îi apărea momentele fericite, petrecute cu Letiția sub nucul din grădina lui Ionescu, de care se leagă atâtea suvenirî plăcute, adînc săpate în inima lui.

Cât era de fericit cînd o vedea, cînd ne conturbat de nimic, putea se privescă în ochii ei negri, plini de o bunătate cerească și îngerească, cînd ținea mîna ei mică albă ca m'etasa într'alui, strîngînd-o cu foc la inimă, cînd s'eruta buzele ei ca ciresle p'arguite, cînd strîngea talia ei mlădi'osă, la piept jurîndu-și reciproc credință și iubire eternă.

Atunci totul îi părea poetic și divin, nu simțea nici o durere, nici o suferință. Acum i se părea că ar fi într'o pustietate înfiorătoare, împreșurat. de fere s'elbatice, cari voesc s'î sfășie în mîi de bucați...

Din dep'ertare se aușea doinele dui'osă, cîntate de ciobanî, cari m'ergînd în urma turmelor, umpl'eu v'ezduhul cu acorduri dui'osă.

Înblînditorul de șerpî.

Razele sórelui arginții saltau pe floricelele din dumbrăvióra, pe care natura o infățișa ca o privelesce feerică.

Paserile vesele sărind din crângă 'n crângă, sbătându-și aripióarele micé, lăsau să se audă un concert armonios.

Pe Brădescu nimic nu'l impresiona.

Nemișcat ca statua stă.

Intr'un târziu, cu vócea tremurătoare díse :

— Cu ce ți-am greșit Dómne, de mai condamnat atât de aspru?... Din frageda noastră copilărie ne iubim inimile noastre în tot momentul, cu căldură a bătut una pentru alta, gândurile noastre nici o clipă nu au încetat de a gândi unul la altul, iubire și credință eternă ne am jurat cu sfințenie ne am ținut jurământul, și de ce se nu fim unul altuia? Când césul de mult și cu atât dor așteptat, au sunat, ca se ne legăm inimile și inaintea sântului Těu altar Dómne, speranța noastră, în care ne am legănat atât de mult, e nimicită, e aruncată în abisul prăpăstiei celei mai înfiorătoare... Și de ce? Cu ce ți-am greșit? E păcat că ne iubim? Óre iubirea, nu-e un tezaur neprețuit, divin?... Pentru mine nu mai lucește sórele, pentru mine pe acest pământ miser, nu mai este nici o bucurie, căci ce am avut mai scump. mi s'a răpit... Voiu bé pocalul sorti până în fund, până la ultima picătură...

Plângea.

* * *

Luna, regina nopții falnică 'și făcea călătoria sa obișnuită, printre miliónele de stele sclipitóre.

Coriolan și Letiția ședea sub nucul din grădina lui Georghescu.

— Scumpă Letiție, noi ne iubim cu sinceritate, însă sór-

La tinsul oilor.

tea ne este dușmană, pentru noi nu mai este fericire pe acest pământ.

Speréză iubite Coriolane, speréză.

— Se sperez, când părintele těu mi-a dictat sentința de mórte?

— Ea inse nu va fi executată, căci eu nici odată nu voi fi a lui Verzeanuu. Il uresc.

— Mâna ta e deja promisă...

— Infamul numai din interes mi-a cerut mâna, și părintele meu sedus de vorbele lui false, i-a promis... Nu, nu voiu se fiu a lui, mă îngrozesc când gândesc la acesta... Dacă însă voiu fi constrânsă, mormântul nu va scăpa...

Nu mai putu continua, căci lacrimile șiróie curgeau din frumoșii ei ochi.

— IO! nu plânge, nu plânge scumpă Letiția.

Îi uă mâna, o strânse la inimă și o acopere cu sărutări ferbinti.

O tăcere mormentală domnea împrejurul lor.

Numai suspinele dureroase a Letiției conturbau tăcerea nopții.

Luna galesă se uita la ei.

Parcă-i compătimea.

După un timp Coriolan díse :

— Cât eram de fericiți odată. Nime nu ne conturba fericirea noastră, și noi atunci nu sciam ce-i durerea și suferința. Totul ne părea poezie și divin, florile erau mai frumoșe, mai miroșitóre, razele sórelui mai calde, mai arginții, frunzele arborilor mai verđi; ér acum, o! acum totul e deșert și pustiu... Ah! ferice așa fi dacă, în acest moment, Dumneđu ne-ar trimite un fulger, numai unul...

— Nu Coriolane, nu invoca ceriul.

— Tu esci constrânsă se iubesci pe acela pe care-l uresci, se spui vorbe blăjine aceluia, căruia sufletul e cuprins de-o perversitate diabolică... Nici în mormint nu voiu avea odihnă, sciind că tu esci nefericită... De vei fi cel puțin tu fericită.

— Fericită fără tine? — díse Letiția cu amărăciune. Nu, nu, voiu fi fericită...

— Ce se facem? Inima părintelui těu, e tare ca o stâncă. Lacrimile noastre nu o póte muia.

— Se sperăm scumpe Coriolane. Mama nu are nimic în contra, va capacita pe tata.

Eu nu mai am nici o speranță. Díua logodnei e deja defiptă.

— Dacă în cartea sorti noastre e scris, ca se nu fim unul altuia pe acest pământ, nu trebue se desperăm, căci mai avem un refugiu: mormântul. Acolo vom fi fericiți, căci nu vom simți nimic.

— Da, numai mormântul. Fericirea noastră au apus, cum apune sórele, când césul din urmă sună. Ce ne póte mângăia e, că odată eram, fericiți, fórte fericiți.

In turnu bisericeii din mijlocul satului, orolojiul trist și logubru vestea órele 12 a nopții.

— 12 óre — díse Letiția tremurând ca o frunză, bătută de nemilosul vânt al tómnii -- mērg scumpe Coriolane. Spe-rează. Mâne sară aștept.

Îl strinse la piept, apoi sărutându-l cu foc, dispăru în întunecimea nopții.

El nebun de durere se uita în urma ei.

I să părea că aude o vóce nevidibilă, care îi șoptea, că pentru ultima óra o vede.

Voiu se fugă în urma ei, se o prindă, se nu o mai lese nici odată...

Picioarele parcă îi erau legate.

Se cutremura și cu gróză se uita împrejurul sěu.

După câteva momente cu pași șovăitori părăsi grădina.

Desolat fără putere ajunse acasă.

Se așadă la masa de scris și scria.

Condeiuul îi tremura în mână.

După ce fini sună clopoțelul.

Servitoriul sěu intra la el.

Îi dete trei epistóle, numindu-i că ce are se facă cu ele. Nemișcat sta la masă în fața uunui portret.

Era portretul ei.

Cu zimbetul trist și dureros 'l luă în mână și 'l acoperi cu mii de sărutări ferbinti.

Îl stringea la piept apoi ér 'l săruta.

Adormise...

* * *

La 8 óre diminéța o trăsură se opri la Brădescu.

Din trăsură coboriră doi domni în haine negre.

Intrară în lăuntru.

Coriolan spăriat, conturbat ca dintr'un vis plăcut, ferme-cător, sări de la masă.

Portretul îi căđu din mână, sfărmandu-se în mii de bucăți.

Dóne lacrimi i se iviră în ochi...

Tóte sunt în ordine domni mei? se adresa el cătră cei sosiți.

— Da! fu respunsul.

— Ve stăm la dispoziție.

Se aședară toți trei în trăsură și plecară.

Preste un pătrar de óra, trăsura se opri la marginea satului în frumoșă dumbrăvióra.

Era o frumoșă diminéță.

Sórele, razele dílei maiestos se ridica pe bolta ceriului senină lasându-și razele sale arginții pe floricele scaldate în róuă, carí împrejurau dumbrăvióra.

Paserile vesele își continuau concertul lor armonios.

Peste câteva momente sosi mai o trăsură.

Era Verzeanu.

La o depărtare de 25 pași adversari se aședară față în față.

Dóuē detunaturí resbiră vėzduhul.

Paserile spăriate fugeau din arbori.

Coriolan șovae și cade.

Ultimele lui cuvinte fură: Letiție

Când Letiția auzi tragicul și durerosul sfârșit a lui Coriolan, își pierdu simțirile și căzu la pat.

Trei zile în continuu buzele ei palide murmurau cuvântul: Coriolan

Ca o flóre fragedă, lovită de brumă, cu un oftat lui, pă-

răsi acest pământ miser, unde fericirea e numai ca un vis trecător, înșelător.

În cimiterul din satul X, se ved două morminte noi, unul lângă altul.

În toate zilele doi bătrâni cercetază tristele și tăcutele mormente, unde ore întregi plâng cu un hohot sfâșietor de durere.

Alexandru Țințariu.

Óre ce gândește ea?

Săracul de el Lazar!

In foisorul splendid cu flori încoronat,
La masă așternută stă falnicul Bogat:
„Să cânte — strigă dinsul — a sclavilor, ghitara,
„Să ferbă-n cupe, vinul-să spumege-n pahară! —
„Să plângă cel neblesnic, să gemă cel sërman,
„Se móră asupritul și golul de țeran!..-
„Un cântec, se ne cânte, a sclavilor, ghitara,
„Și sclavele frumoșe
„Cu sinuri voluptoșe,
„Cu ochi de vioarele
„Cu buze subțirele, se vină aci afară —
„Și fruntea sê-mi desmerde și sufletul se-mi fure
„Viéta sê-mi trăieșcă și binele se-mi cure!!

— Așia dice Bogatul și mesele de-odată
Sê implu de delicii, mâncare adorată; —
Și mesele cu farmec divin sê-n coronéză, —
In cupe, vinul dulce, sê jôcă și spuméză.
D'incôce Sclavii lotrii, cî tornă în pahară,
D'incôce Cântăreții, instrună pre ghitara
La cântece, ce-n inimă aprind amorul dulce; —
Și-n giur *de El*, aprôpe, pre cotu sciu să sê culce
Sirenele de Sclave, cu risuri și zimbiți:
Și-îi fură mintea-n dragosti și-îi fură-alui simțiri.

„Sê sorb în veselie, pocalul până-n fund,
„Să rid de astă lume, ce trece-așia curund.
„Sê sbor nectarul vieții, dulcêța de iubire,
„Sê rid de astă lume, ce-i dic: „*Nefericire!*“
„Aicia este raiul vieții pentru mine,
„Tornați, la vin, tornați, —
„Cântați, voi sclavi, cântați;
„Și rideți voi Amori.
„Zimbiți în tainic doruri, o, sclave, mândre Dine!
„Sê-mi curg-a mea viéta în visuri de dulceti, —
„Sê-mi trec-a mele țile în Raiu de bunătăți!“

— Aprôpe, nu departe, de Masa cea bogată,
Sburliț și ars de sôre cu față sbuciumată
Săracul de el Lazar zace în grea oftare
Culcat pre gunoiu putred, cu bube pre spinare.
Doria ca sê-i întindă și lui barem o cójă —
Cerșia, să sê îndure sê-i dee o cărmôjă.
Sermanul de el Lazar, de când nu a mâncat
De când o bucătură, sërmanul, n'a gustat!...
El nu are nici pretini și nici un ajutor,
Decât pre al sêu suflet amar pătimitor. — — —
Cu ochii plini de lacrimi privia el la Bogat,
Cu peptul ars de sôre cerșia ne-încetat:
Sê-și facă o pomênă în ceealaltă lume
Sê-i fiă pomenire *acolo* de-al sêu nume; —
Sê-și facă o pomênă, — sê-i deș și lui ceva,
Că-ci arsă-i este gura și gôlă inima!...
Sërmanul de el Lazar, de când nu a mâncat,
De când o bucătură, sërmanul, n'a gustat! — — —

„Așia, și ér' așiare — din țî și până-n séră
„Sê bee, sê trăieșcă Bogatul — vê dic érá! —
„Dar' numai eu, precepeți, căci eu am adunat
„Averile frumoșe și rodu'n belșugat;
„Trăieșcă cel, ce are, și rebde cel, ce nare:
„Acêsta este legea Bogatului, cea mare.
„Sê nu sê de nici cójă, ce cade de pre masă,
„Impleți însă pocalul,
„Și bateți, sclavi, ghitara; —
„Zimbiți și rideți Dine,
„Și astăzi ca și mâne; — de ploș și vânt nu-mi pasă!
„Deci trec-a mea viéta în visuri de dulceti
„Și curg-a mele țile în ris și voluptăți!!... —

In Raiul fericirii sublime și'de véc, —
La mese așternute stă Lazar cel sërac.
„Sê gust, ah, bucuria — șioptesce — al sêu cuvânt —
„Și dulcea mulțămire aci în Raiul sânt

„Divina slavitate și rașul de lumină,
„Nectarul desfătării și-a Ceriului odihnă,
„In care nu apune nici când mărețul Sôre,
„Cântați o! Choruri sante,
„Cântați în dulci cuvinte
„Serafi, Cherubi de grați, —
„Căci voi 'mî sunteți frații în magica splendore!...
„Priviți pre fericitul din fii lui Adam,
„Priviți pre cel, ce astăzi e-n șinul lu Avram!“
— Așia dice Săracul cu voce esaltată...
Și-n Raiu s'aud la himnuri și Choruri de odată.
Cămpia elisiană plutesce-n desfătări
Și sufletul s'aprinde de farmeci și cântări.
Făclii aprinse, sante — ca stelele lucesc
Și flori mirositoare s'arată și-nfloresc.
Ér' Dreptii salută dulce, cu ei santele cete,
Și-n Ceriuri, bucuria, nici când nu vré sê-n cete.

„Sê sorb în veselie pocalul fericirii...
„Aici e pentru mine locașul mântuirii:
„Sërman au fost în lume și gol și înselat
„Și nu mi-a dat o cójă Bogatul resfătat,
„Se-mi prind a mea inimă flămândă, înselată,
„Cântați, Choruri cântați
„Serafi prea lăudați,
„A Ceriului Amori
„Răpiți, răpiți în doruri a dreptilor resplată
„Priviți pre fericitul din fii lui Adam,
„Priviți pre cel, ce astăzi e-n sinului Avram!?

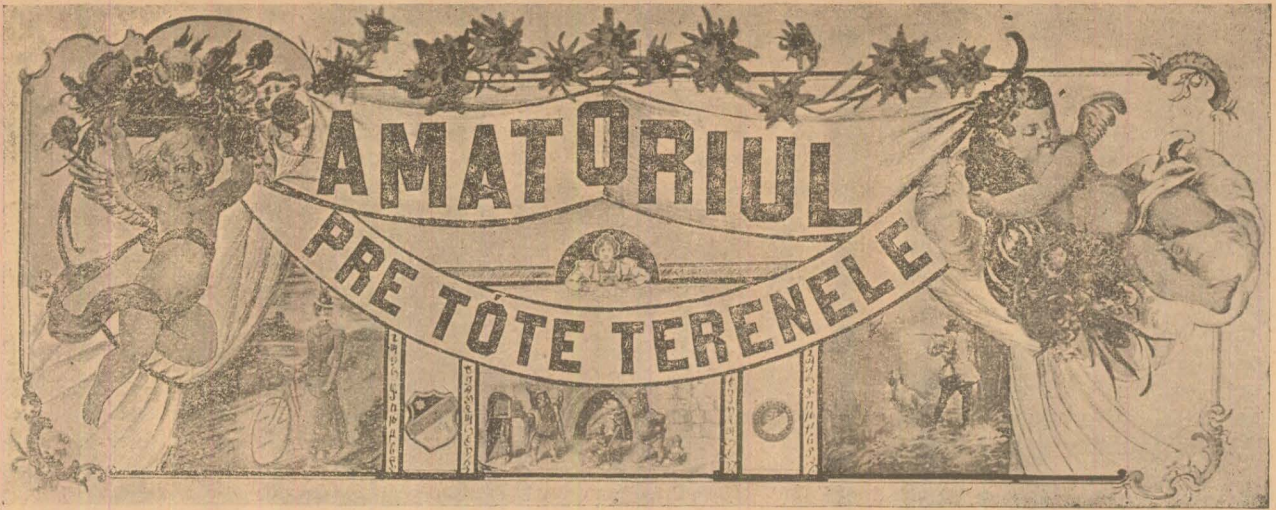
„Părinte, drag Avrame, fii îndurător
„Spre cel, ce sê muncese în foc mistuitor; —
„Spre cel, ce arde-n sete și-n sete sê topesce
„Spre cel, ce în văpăia amar sê chinuesce!
„Și ai milă Avrame și fii cu îndurare
„De sull tul meu, dômne, ajuns în astă stare.
„Te rog cu lacrimi écă, sê nu mă lași la chin,
„Căci si eu sum suflare, o, și eu sum creștin.
„Și și eu sum făptură zidită, pre cum scii:
„Te rog cu lacrimi écă, și io-sú din ai tîi fii!
„Trimite, ah, trimite, pre Lazar, sê-și întingă
„In apă, al sêu deget, se-mpicure se-mi stingă
„Văpăia de pe limbă și setea ardătoare:
„Amar de al meu suflet în locul de teróre! „ —

— Așia ofta Bogatul, ofta și sê ruga
Din Iadul crunt în care plângend sê chinuia,
Din Iadul plin de chinuri și plin de-nfiorări
In care arde focul și sunt miș de dureri.
Așia ofta Bogatul, pre brațu de Sătani —
Bătut de sbiciuri crunte prin Duchuri suterani.
Flăgele arse-n focuri și vergi în jar aprins
Loviau a s'ale brațe în flacări mari, cuprins.
Și-o sete îngroșătoare amar 'l tormenta,
„Plesniți mei, loviți mei,
„Argații mei, —
„Dați din flăgele
„Dați preste pele, o, dați, „ — Sătan striga.

— Avram însê de-asupra din Raiul de lumină
Oftând respunde-n dată cu voce dulce lină:
„O! Frate, tu uitareși de-al tîu trai pre pământ —
„Și cum țî-ai dus viéta, de ce nu-ți vine-ngând?
„Din colo, desfătare, — aicia întristare:
„In lume, mese pline, — aicia sete amară;
„In lume-amor și pofte, aicia foc și pară!
„Și, frate, — acel *Părete*, sê vede că tu-l uiți
„Ce stă, la voi pre lume, între Săraci și Avuți?!
„Privesce-l și *aicia*, cum stă ađi între noi:
„Și nu putem sê trecem, mergem dar' la voi!!

De câte ori la Lazar gândesc, — crudă Ursită,
O lacrimă, sê scură pre față-mi vescedită.

S. P. Simon.

Lucrări cu firesul.

În articolul de față voesc a me ocupa pre scurt cu unele lucruri, cari sunt a se esecuta cu *firesul*. (Înțeleg aci firesul mic, subțire, care germănește e cunoscut su numirea de: *Laub säge*.) O fac acesta pentru că mulți diletanți ar dori a învăța acesta dar nu dispun de o instrucțiune românească; după ce acesta nici nu există! O fac mai departe pentru-că pre cunoșterea lucrărilor cari se esecută cu firesul (să-l poreclim: *firesul-fir*!) se basează esecutarea a o mulțime.

Aș dori mult dacă cutare on. cetitor mi-ar comunica nume românesc *bun* pentru cuvântul germă: *Laubsäge*! De alte lucrări una mai interesantă, una mai frumoasă ca cealaltă.

La esecutarea acestor fel de lucrări avem lipsă de următoarele unelte: *Arcul firesului* (Laubsägebogen,) *firesse*, *măsuța de tăiat*, *șorubul de înțepenit* măsuța la cutarea masă, *sfeder* și *pile*.

Arcul firesului are forma carea ni-o arată schițat fig 1. și e făcut din lemn sau oțel. La capetele sale (*a* și *b*) are șiruburi cu cari se înțepenesc firesele. La *e* are un mănunchiu de care-l ținem în decursul lucrului. Arcul din lemn e mult mai bun ca cel de oțel. fiindcă aici punctul de greutate cade pre mănunchiu, pre când la arcurile de fer cade pre braț,

din care causă aceste sunt la inmanuare mai greoie.

Firesele sunt întocmai ca foițele fireselor mari, cu deosebirea că aceste sunt foarte subțirele (având o grosime de $\frac{1}{4}$ m/m și lățime dela $\frac{1}{2}$ — cel mult 1 m/m) a căror lungime abia face ceva mai mult ca 12 cm.

Măsuța de tăiat are forma carea ni-o arată fig 2. E făcută

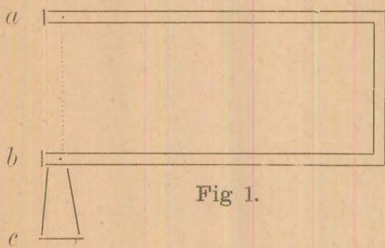

Fig 1.

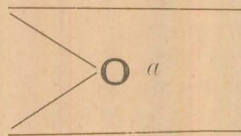

Fig 2.

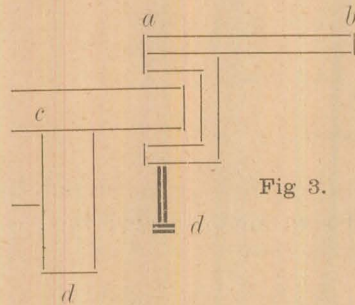

Fig 3.

de regulă din lemn de fag sau corn. La capătul creștăturii are o gaură rotundă (*a*) în carea când lucrăm se mișcă firul firesului. Acesta măsută o înțepinim la ori care masă cu ajutoriul *șorubului* de înțepenit, care e a se băga în canalul cu care-le e provădută măsuta *c-b* pre dosul ei. Cu ajutoriul *șorubului* putem apoi ușor a-o înțepeni la masă *c*. La capătul *b* e increstătura măsutei și visavis de acesta ocupă loc lucrătorul.

Cu *sfederul*, care are diferite construcții facem găurile în decursul lucrării; er *pilele* ne servesc a corege erorile mai însemnate comise în decursul lucrului.

Afară de aceste multe mai sunt încă și altele pentru completarea lucrărilor;

dar aceste sunt de-ajuns pentru începători.

Să vedem acum cum se esecută lucrul cu firesul-fir.

Modele de lucrat ne procurăm de regulă gata și aceste sau le decopiem pre materialul din care voim a lucra sau, dacă modelul e de atete ori desemnat de câte ori sunt de lipsă de-osebitele părți, atunci 'l lipim pre material.

Materialul e: lemn (grosime 1—7 m/m.), metal (grosime $\frac{1}{2}$ —2 m/m.) os (1—2 m/m) etc.

De-o-cam dată ne vom ocupa numai cu tăierea în lemn mai târziu vom aminti și celelalte.

(Va urma)

Nițu.

DE ALE POPORULUI.

—o—

Cât ajunge vorba bătrânului!

— Poveste —

A fost odată — când? — nu să știe, dar a rămas din bătrâni ca poveste, trecută din gură în gură — a fost un om sêrac întrun sat bogat. Sărăcia la rupt la piele, încât întrun bună dimineță își părăsi casa și drăguța de nevastă și plecă în lume să caute sdrumicătura de noroc.

S'a dus... s'a dus sêracul și s'a băgat slugă. A sêrvit în lumea mare, pela unul pela altul, vre-o 20 ani, când deodată simți în sinul lui, peros și negru ca pământul, un dor de casă. Și-adusă aminte-de muerea lui frumôsă ca o flôre și pe care o

lăsasê singură, cu casa tôca, numai cu mâța pe vatră, — de ômenii din sat, cu care-și petrecusă primăvara vieții și cari nu'l ajutasêra cu nimic când gema sub sarcina grea a sărăciei. Își adusă aminte de multe, multe! — Un șir lung de reamintiri, de închipuirii defilau pre dinaintea ochilor minții lui. N'a mai putut răbda, căci pre il ardea focul isbucnit, în inima dênșului — dorul de casă.

Mă duc! — își dîsă. — Cu trei sute bănci câștigate o sêmî iau rostul între ômeni. Mioi cumpăra o văcută cu lapte, la casă!

oî mai creşte câte un viţel şi cu ajutorul lui *D-Ńeu* dóră-dóră voi scăpa d'asupra necazurilor.

Işi făcu cruce, ca *D-Ńeu* bunul s'e-î ajute — şi plecã, cãci gândurile multe nu sunt sãnãtose. Avea de bătut un drum lung, de mai multe poşte pãnã la satul lui.

Cu o cãmeşã slabã, ne lãutã ca pãmântul, cu obele de dãrzã ancãlţat, cu atê de fuior la opincî, — în spate un duruţ cu o aripã trasã peste umêr pentru-ca bãta de care era atãrnatã o straiţã cu puţinã merinde s'e nu-î treacã prin ósã — omul nostru rãbucia la drum în amurgul sêri, grãbia cãtrã un sat. De aici pãnã acasê încã mai avea. Nóptea intrêgã nu iar fi fost d'ajuns; decî s'e abãtu la o casã din satul în care intrasê, ca s'e sãlãsluiascã peste nópce, barêmî pãnã trec ciasurile rele ciasurile în care umblã „bãtãi crucea.”

Nimerisã ómenî bunî; — ca romãnî! — îl imbiarã cu cinã şi, unul una, altul aita, toţi meliãu din gurî, numai un gãrbovit de moş — acãrui cap strãlucea ca uiaga, cãci pêr ca pe bróscã, — şedeã pe un scãunel dupã sobã desfãtãndusê în tîrãitul crerilor şi nu dicea piu.

Hm! Hm, lucrul dracului, -işi gãndi strãinul. La bêtãrul êta e vorba pe galbenî de tot tace. Dela o vreme s'e otãri sã intrebe de ce nu vorbeşte şi moşul!

Vorba moşului e scumpã! — rãspunsã feciorul bêtãrului!

Cãt o fi de scumpã? — 100 de bãnci! — O sutã de bãnci?!

Dómne da ce minune e şi asta! O vorbã cu o sutã de bãnci. Dacã eu un an întreg aşi tot troncãni din gurã pe atãtia banî. De aste n'am mai pomenit, decãnd sum p elume! Hm! — ce o fi dicãnd moşu? Cum a vorbi? — Dómne fereşte, o sutã de bãnci! Aşa cugeta strãinul în sine şi nu mai putea rãbda. Trebuia s'e ştie, sã audã vorba moşului. În marea lui nelinişte dete o sutã de bãnci din bãnãşori cei avea, pentru o vorbã d'a bêtãrului, — Auđi taicã! — omul nostru iţi dã 100 de bãnci ca sãi spunî o vorbã.

Moşul incepu cu un glas reguşit ca de gãscã, scos parcã din fundul pãmêntului: „Cãnd vei ajunge la vre o apã, nu trece pãnã nu-î vedea pe altul trecãnd înainte” — şi cu atãta gura bêtãrului s'e opri.

Nóa asta mia fost bunã! O sutã am mãncato! Dar — sã mai dau una, dórã 'mî va spune ceva mai cu noroc; o vorbã ştiî, care sã m'e pótã ajuta mult, mult, sêmî aducã sutele îndoit.

— Auđi taicã! Omul nostru iţi mai dã o sutã ca sãi mai spunî o vorbã bunã.

— „Mânia de sara s'o laşi pe diminêta — şi êr tăcu moşul.

Necãgit, încãt îl trecêu sudorile, bietul om sã cãia grozav de cea fãcut. Iî pãrea rêu, mai s'e nebuñescã, dupã atãtia banî, bani cei cãştigãsê el cu chin şi vai încãt numai sufletul lui ştie, — sãi arunce în apã, sãi lapede acasã, ca de pomanã, pe nimic. — Dar mai am o sutã, o singurã sutã ş'am slugit 20 de anî, lucrãnd ca boul din tóte puterile ş'acum s'e mã duc acasã numai co sutã! Sãracã lume! Nuî noroc şi pace! N'a, ducãsã şi asta cã face zimbire în posdunarî, nu stã bine, banuî dracu, fuge ca argintul viu, — spuneî moşului cãi mai dau o sutã dar sãmî spunê o vorbã mai potrivită!

Auđi taicã! Omul nostru iţi mai dã o sutã casêi mai spunî o vorbã!

— O vorbã mare, plinã de noroc! zisê strãinul.

„Cãnd vei merge la vre-o nuntã, la prasnic orî la pomanã, nici odata nu te vêri tu înfrunte ei stãi mai napoi.”

Mulţam moşule! *D-Ńeu* s'e te trãiascã, — đisê omul din gurã, êr inima-î, parcã jur împrejur e implãtatã cu ace. — Nam noroc, apoi ce s'e fac! Trãesc tot cu sãrãcia ardo focul s'o ardã. Gãndeam cã mia spune moşul ãsta de vre-o comórã ascunsã dar a luat bani de geaba.

Nópcea, ia fost — bietului om — o jirotã lungã, de somn nici vorbã, dar de visat visa şi ne adormit. În revãrsatul zorilor cãlãtoriuil apucasã drumul încãtro îl ducea, dorul.

Pe la amêđi ajusã la o apã mare. Vru sã trecã însã î veni în minte zicala moşului: „Cãnd vei ajunge la vreo apã nu trece pãnã nuî vedea pe altul trecãnd înainte.” Sã hotãri s'e đãbãvêscã şi ca aşteptarea sã nuî fie cu atãta greumênt se pusã jos şi incepu a sã descultã. „Cãnd iacã un cãlãreţ cu neşte disagi pe cal, vine în fuga mare de sã ridica buşnec dupã el... „noroc romãne!”

„Sã dee Dunmedêu tot bine!” Da ia mulţameşte dacã ai

cui! — Cãlãreţ ca'n palmã, s'e cufundasê în riu şi'n urma lui apa s'e'n vërtea şi facea villorî mari. Isa fãcut pêrul mãciucã, la bietul om, de spaimã. Nu ia mai pãrut rêu dupã suta ce-o dãdusê moşului pentru vorbã, cãci a fost, vorbã înţeleptã.

„Miam cumpãrat viêta cu trei sute de bãnci. Dacã nu aveam la inimã đicala bêtãrului, acum aşi fi mort pe fundul apeî, miaşi fi stãns đilele şi nu miaşi mai fi vêdut casa şi nevasta. Dar vorba bêtãrului, vorbã dulce şi vorba dulce mult aduce! — Cum s'ar fi întors sermanul om, sã îmbrãtosezê pe moş, sãi mulţamêscã, sãşi arete recunoştinţa, sã-i spunã cã cuvintele lui sunt darul lui *D-Ńeu*, sunt o comórã grozav de mare şi cã le va pãstra la inimã cu multã, multã grijã. Inşã dorul îl trãgea ca cu pãlãmariul cãtrã casã. Ma-ci iatã cã iasã la suprãfaţa apeî calul, numai cu disagi legaţi de şea şi notã ca un bãlaur cãtrã tãrmure. Omul îl prinde de frãu, îl trage afarã şi îl face al lui. Cautã 'n disagi, cãnd colo ce sã veđi? — plinî de galbenî, S'aruncã cãlare, priveşte rótã în jur, o ia la sãnãtosa de pocneau copitele şi mai la vale, pe unde trecêu neste carê cu bucate — trece şi el apa şi sã perde în zarea depãrtatã.

Era međul noptiî. Vremea în care umblã diihãnile spurcate, cãnd draciî au putere sã schimonêscã pe ómeni dupã plac, — cãnd nu e bine s'e eşi din casã afarã şi cãnd urîã şi cãd latrã cãniî dupã duhurî ne curate, êr noi dicem cã latrã la stele. Luna plinã cu razele sale resfira încãtva spãima întunerecului şi omul nostru s'e apropia în galop cãtrã casã.

Casa tot cêi veche, dar curatã gingãşe ca un ou. Voreţul şi grãdina îngrãditã cu gard ca la un om harnic; — tóte erau în rënd, mai bune de cum lãsasê el.

Sê duce la ferestã. — Rađele luneî trecêu geamuri şi s'e resfrãngeau în întreagã casa. Sã putea zãri uşor cã în casã dorm doi. — Cine sã fie? — El bine ştia cã, cãnd a plecet în strãinãtate numai muerea singurã a rãmas cãci numai avea nime şi acum sunt doi. Nu e lucru bun, — işi đisã — Nevasta m'a dat uitãrii şi acum trãeşte cu altul lume albã în casa mea. Stãi afurisito, m'e scotorosesc eu de tine, aşa miai ţinut la credinţã? Încã în nópcea asta am sêî mãnc đilele! — Şi cu gãndul rêu pe inimã, infuriat ca un tigru s'e repede la uşã s'e între. Ho! — işi đise — Vorba moşului; — mânia de sãra so laşi pe diminêta. — Işi luã apoi disagi cu galbenî, îi aşãđã lãngã uşã şi s'e întinde jos, cu capul pe disagi sorbãnd în peptui aerul recoritor de nópce spre aşi stîmpera mânia.

Lucêfãrul dimineţi rãsarisã şi ceriul incepe a se'n roşi din spre rêsãrit. În casã sã auđi o mişcare, o suflare întinsã somnurosã şi vorbe mai mult şoptitóre pentru ca sã nu s'e conturbe liniştea tãcutã a noptiî. Un cãrţãit uşor de uşã se auđi şi omul sare oblu în piciorê, stringe pumni, gata a sfãrma cu ei, a frãnge gãtul necredinciosei nevete. Tremurãnd dupã resbunare sta înaintea uşei tinđi şi aştepta momentul în care sãşi verse focul cei spãrgea inima.

Uşã sã crepã, şi muerea lui, în spãcel şi póle albe ca giolgiul, apãru în prag. Vai demine! Cineî aici?!

Êcã cineî blãstêmato, nici vrei sã m'e cunoşti, nu ştiî cã am fost soţul tãu!?

Au Dómne! Tu eşti bãrbate dragã! şi s'e aruncã în braţele lui ca în ghiarele leului, ca în paradisul perdut. — Tu nu ştiî bãrbate cã avem fecior de 'nsurat? Ioane, Ioane! êca a venit tatãl tãu!

Un voinic ca de 20 anî alergã afarã strigãnd undeî, tatã!

Omul işi adusã aminte cã, cãnd plecasã în strãintate muerea ia rãmas împovoratã; deci tot ce vede e numai adevêr. Işi îmbrãtosezã cu foc soţia, feciorul. — neşte sãrutãri ploscãite, şi şiróe de lacrãmî de bucurie işi croirã alviã pe feţele lor. Stele priveau cu blãndeţã şi duioşie la aceste trei fiinţe, cum trec pe póta fericeiei.

Din bãnii cei avea, zidi o bisericã mare şi frumósã ca o mãnãstire, cum nu mai era în tot arietul acela. Fãcu casã ca o cãsarmã, işi însurã feciorul şi acum era boer şi chinez în satul lui. Cãnd mergea la vre-o nuntã, prasnic şi la orî ce petrecere, nici odatã nu sã imbulđia ca s'e fie cel dintãi şi chiar pentru asta a fost celmai onorat. Toţi îi ofereau locu de frunte şi nãr fi şedut altul acolo pentru tótã lumea.

Cele trei sfaturi a le moşului le a pãstrat cu mare grijã şi respect şi ia mers bine. Cãt ajunge vorba bêtãrului!

Pêtruţ.

Cronica.

Cât cântăresc Reginele? Un ziar amator de curiozități publică greutatea suveranelor diferitelor state europene. Fosta Regină-mamă a Italiei, Margareta, este cea mai grea dintre princesele încoronate: dinsa are 80 kilograme; cea mai ușoară era defuncta împărăteasă a Austriei: având numai 50 kilograme. Răposata Victoria a Angliei trăgea 78 kilograme; Suverana Germaniei 62, a Spaniei 68, a Rusiei 59 și așa mai departe. Noua regină a Holandei nu e cuprinsă în statistică.

Caritatea. La administrațiunea averilor bisericesti din Șoimuș au mai încurs pentru fondul „Caritatea„ următoarele sume:

Dela Luca Ion I. Mich. din Șoimuș . . .	Cor. —.20
„ Ioan Baci preot în Șoimuș . . .	„ 25.—
„ Domnița Someșan, Dumitrița . . .	„ —.20
„ Paraschiva Ursa, Șoimuș . . .	„ —.20
„ Dumitru Macrea Budacul român . . .	„ —.30
„ Ioan Ursa Șoimuș . . .	„ 2.—
„ Ioan M. Baci . . .	„ 1.—
„ Georgiu Stierl notariu cere. Dumitrița „	„ 4.—
„ Ioan Bărsan preot în Ruscioriu . . .	„ 1.—
Suma „	33.90

Aducând mulțămintă celor ce a contribuit cu obolul lor rugăm pre toți cei ce se interesează și le zace la inimă sörtea poporului nostru, să binevoiască a contribui cât de cu puțin pentru acest scop salutar. Din sumele încursă la fondul „Caritatea“ în fie care an în Dumineca înainte de postul Săntei-mării se vor distribui:

- 50% fondului de ajutorare.
- 20% ajutoriu bisericilor mai sërace.
- 20% „ școlelor mai sërace.
- 2% „ bisericeii din Șoimuș.
- 2% „ școlei din Șoimuș.
- 1% fondului caselor parohiale din Șoimuș.
- 5% spese și remunerațiunii de Administrație.

(Va urma)

Vasile Baci,
curator prim bisericesc.

Rectificare.

Atât în logograf cât și în șarada publicată în nr. 2. s'a strecurat câte o greșală de tipar.

Greșala din logograf, e că în loc de „Munți în Asia“ s'a tipărit „Uniți în apă“ ér cea din șaradă, în ștrofa ultimă, șirul 3, în loc de „se“ și „vestită“ s'a tipărit „s'o“ respective „veselă.“

Gâcitură

de L. Ganca.

Cinci litere dau un nume
Doue silabe 'l compune,
Cea dintâiu e un pronume
Carea 'n multariu se propune,
Ér a doua e o plântă
Sucul căreia ne'ncântă,
Numele e femeesc
Și eu astfel mă numesc.

Deslegări de gâcitură.

Deslegarea gâciturii din nr. 1 de T. Bogdan.

Am mai primit deslegări bune de la dómnele și d-șórele: Victoria Vicaș n. Pop, Hidig; Leontina Pop, Lopadea; precum și dela domni: Moș Ioan Popa Barna, B.-S.-Miclăuș, Ioan Dumitrescu Darocz; Marcu Boldovina, Panciova.

Deslegarea Șaradei de Alexandru Țințariu, din nr. 2.

Romana
Roman
Roma.

A deslegato bine dómnele și d-șórele: Elena Costescu, Iași; M. Negrean, Bucuresei; precum și domnul: Teodor Adace, inv. în Monor.

Deslegarea Logografului, de Alexandru Țințariu, din nr. 2.

- HerA
- OxigeN
- RațiU
- EdingurG
- AngliA
- CarybdiS
- LablachE
- ObaD
- SaturN
- CongO
- AmoR
- CalabriA
- RoB
- Iablanol
- Shakespeare
- IupiteR
- Arad
- NapoleoN
- UraniA

Inițialele cetite de sus în jos dau: „Horea Cloșca Crișianu“ . Finalele cetite de jos în sus dau „Andrei baron de Șaguna.“

A deslegato bine dómnele și d-șórele: Elena Costescu, Iași; M. Negrean, Bucuresei. Apoi domni: Marcu Boldovina Panciova; Petru Tur, Budinez.

Ilustrațiunile nóstre.

La tunsul oilor. Ilustrațiunea nóstră de pe pag. 27 ne înfățișază curtea unui mare oier din sudul Transilvanei, pe timpul tunsului oilor, acărui bună stare materială se cunoște nu numai după mărirea turmei lui ci și de pe frumoșa sa locuință pe lângă carea trecând străinul nu póte se nu recunoască că și între români sunt ómenii harnici.

Óre ce gândește ea? (Ilustr. de pe pag. 28) Stă cu cartea deschisă în carte se vede o poesióră de alui Bolintinian, de următorul cuprins.

Cât va viețui amorul
Dragul meu nu pot a sci,
Care ți lua-va șborul,
Nu pot încă a găci;
Dar va ținea o bădiță,
Până ce vei termina
Fir cu fir a mea costiță
Aurita a săruta.

Ea cetește acésta poesie apoi își rădica ochi gânditóre. Cine a ști se ne spună óre ce gândește ea?

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

D-lui Ioan Mărginean contabil în Fofeldea. Am primit atât prețul abonamentului cât și cele trimésă: Ve mulțămim.

D-lui Constantin Voroanca preot în Novoselița Bucovina. Ce-ați cerut ve-am trimis din nou.

D-lui A. T. în P. Cea ce ne promiți a trimite primim bucuroși și la timpul séu îi vom face loc acum avem cam mult material aglomerat, de aceea am întârziat și cu celelalte. *Cele ce ne-ați trimis le-am primit și se vor publica.*

D-lui „Gado“ Regret că nu pot a vă primi oferta sum prea cuprins de alte afaceri.

D-lui Octavian Popp inv. dirigent în Vad, adresa cerută e acésta: D-lui Petru Tur în Budinez u. p. Nagy-Toplovecz Temes. m.

D-lui B. O. C. Poesiile „Te duci iubită“ „Érna“ și „Cătră ea“ nu le putem publica, trimitené ceva legende sau anecdote populare.

D-lui I. Anghel Cămpénul. Calindare nu am tipărit în anul acesta. **La mai mulți.** Nu putem se vă dăm Revista Ilustrată pe așteptare și nici nu pretindeți așa ceva de la noi cari încă luptăm cu multe neajunsuri.